

сталося через те, що в Україні досягнуто значно менших, ніж очікувалося, успіхів у реформуванні ділового середовища й зміцненні ринкових інституцій. Водночас переважна більшість проектів сприяла внесенню важливих позитивних змін у законодавство, розширенню можливостей формування та реалізації економічної політики, впровадженню нових структур власності й установ, формуванню менталітету населення[1, с. 112-115].

Отже, залучення зовнішніх ресурсів із джерел міжнародних фінансових організацій, з одного боку, дає можливість країні, яка бере кредити, сприяти втіленню у життя численних інвестиційних проектів, отримувати кваліфіковану інформаційну допомогу, позитивно впливати на мобілізацію вітчизняного капіталу й залучення іноземного у відповідних галузях тощо. З другого боку, зростання позик на міжнародному ринку капіталів має свої хиби. Кредити підлягають поверненню з відсотками, що негативно позначається на стані платіжного балансу. Зрозуміло, фінансова допомога зарубіжних країн далеко не безоплатна. Нерідко кошти, які надходять із Заходу, мають чітко обумовлений характер, тобто кредити надаються під певні зобов'язання української сторони.

Окрім того, держава не завжди ефективно розпоряджається наданими їй коштами, часто спрямовуючи їх на розв'язання нагальних економічних проблем, а не на інвестування у виробничі об'єкти. Водночас відомо, що інтенсивне залучення іноземних кредитів під гарантії уряду країни на різних умовах і в будь-яких формах закономірно призводить до нагромодження зовнішнього державного боргу.

Література:

1. Дунас О. Особливості та основні напрями співробітництва України з міжнародними фінансовими організаціями системи ООН / О. Дунас //Право України. – 2008. – №2. – С.112-115.
2. Міжнародна економіка/[Г. Е. Гронтковська, О. І. Ряба, А. М. Венцурик, О. І. Красновська]. – Київ: Центр учбової літератури, 2014 –384 с.
3. Міжнародні організації. Навчальний посібник / За ред. В. В. Ковалевського – К.: ЦУЛ, 2003. – 288 с.
4. Партнерство Світовий банк – Україна [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.worldbank.org/content/dam/Worldbank/document/Ukraine-Snapshot-ukr.pdf>.

Олена ЄВСЕЄНКО

студентка факультет банківського бізнесу

Тернопільський національний економічний університет

Науковий керівник:

к.е.н., викладач кафедри банківської справи Л.М. Прийдун

АНАЛІЗ ОКРЕМИХ ПОКАЗНИКІВ РОЗВИТКУ БАНКІВСЬКИХ СИСТЕМ УКРАЇНИ , ПОЛЬЩІ ТА НІМЕЧЧИНИ

З кожним днем все більше зростає інтерес до різних сфер діяльності банків. Складно уявити життя сучасної людини без використання банківських послуг. Однією з важливих послуг,які надає банківська система є кредитування. Щоби краще розуміти суть кредитних послуг слід виділити,що кредитний ринок – це складова фінансового ринку, яка представляє собою

сукупність організаційно-правових відносин, пов'язаних з процесом купівлі-продажу кредитних ресурсів. Суб'єктами цього ринку виступають: кредитори, позичальники, посередники і держава, а об'єктом є кредитний продукт або послуга [1].

Розвиток кредитних послуг в Україні на даний час є призупиненим і значно відстає у порівнянні із Європейським Союзом. Ескалація військового конфлікту у східному регіоні та анексія АР Крим, повільне впровадження структурних реформ, розбалансування державного бюджету, зниження економічної активності зумовили погіршення якості кредитного портфелю українських банків.

Значний вплив на функціонування кредитних послуг банківської системи у нашій державі мали такі чинники:

- суттєвий відтік депозитних ресурсів: частка від'ємного відтоку депозитів у іноземній валюті за 2014 рік – 1 квартал 2015 становила 45,4%, а у за гривневими депозитами – 17,9%;

- введення жорстких адміністративних заходів, що були запроваджені у зв'язку із розгортанням військового конфлікту та економічною кризою;

- висока доларизація кредитів та депозитів 55,9% та 53,4% відповідно станом на кінець I кварталу 2015 р.;

- незбалансована база активів та пасивів банків (співвідношення кредитів до депозитів сягало пікового значення 226,7% у 2009 р. та склало 158,8% на кінець I кварталу 2015 р.);

- з I кварталу 2014 року по II квартал 2015 року 47 банків було оголошено неплатоспроможними;

- масовий вихід із України великих європейських гравців фінансового сектору – після кризи 2008 – 2009 років близько 10 європейських банків продали свої дочірні банки в Україні [2]

Таким чином внаслідок системних проблем у фінансовому секторі України відбувається зростання частки проблемних кредитів, зокрема наприкінці I кварталу 2015 року зросла із 12,9% до 24,7%. Загальний обсяг наданих кредитів станом на 1 жовтня склав 911,024 млрд. гривень (на 1 січня він склав 1 006,358 млрд гривень, на 1 вересня – 929,603 млрд. гривень). Збитки банків за січень-вересень 2015 року становлять 52,228 млрд. гривень (за 2014 збиток склав 53,966 млрд гривень).[3]

Значно ускладнює ситуацію з проблемними балансами ринку кредитних послуг і відсутність ефективних систем захисту прав кредиторів та споживачів.

Як щодо розвитку кредитних послуг у Європі, то зокрема у Німеччині слід виокремити провідну роль німецьких банків у банківській системі Європейського Союзу. Репутація німецької держави як провідного банківського центру світу насамперед пов'язана з досконалістю банківського законодавства – «Закон про кредитну справу» і «Закон про Німецький Федеральний банк». Тут діють державні гарантії по кредитах, наданих комерційними банками. Надання таких гарантії проводиться опосередковано спеціалізованими гарантійними банками на 80 % від суми кредиту.

У Німеччині є близько 300 діючих банків, 700 ощадних кас та 2,5 тис. кооперативних банків («Фольксбанк», «Райфайзенбанк»), тоді як в Україні цей показник станом на жовтень 2015 р. становив 122 банківські установи. Німецький банк «Deutsche Bank» належить до найбільших інтернаціональних банків. Обсяг кредитів, виданих населенню Німеччини у 2015 р. - 1583,2 млрд. євро. (у 2014 р. - 1569,2 млрд. євро, 2013 р. - 1 549,6 млрд. євро). [4] Загальний обсяг кредитів, виданих німецькими банками своїм клієнтам, становить сьогодні близько 4,5 більйона євро. Найбільшим позичальником є сектор підприємців (більше 50 %), сектор приватних осіб (приблизно 25 %), державний, регіональні та комунальні бюджети (10 %). Обсяг депозитів наприкінці 2015 року склав 1,960 млрд євро, а у 2014- 1923,6 млрд. євро, що свідчить про довіру громадян до кредитних установ своєї держави.[5]

Кредитний ринок Польщі належить до найбільш розвинених ринків у Європейському Союзі. Правова основа польської кредитної системи закладена в Законах "Про Національний банк Польщі" і "Про банки" (від 19 серпня 1997 року). Протягом останніх десяти років у Польщі здійснювалася також активна політика держави щодо кредитного сектора, яка відображалася в стимуляції, контролі, підтримці або ліквідації банківських установ. Фінансування підприємств на основі кредиту має особливо велике значення в Польщі, де досить слабо розвинений ринок акцій і корпоративних облігацій.

У Польщі діють близько 70 банків. Зокрема слід виділити, що РКО Bank Polski належить до найбільших банків центральної та східної Європи.

У серпні 2015 року було надано 583,6 тис. споживчих кредитів на загальну суму 6100000000 злотих, що являє собою скорочення на 7,2 % в кількісному відношенні і збільшення на 1,8 % у вартісному вираженні, в порівнянні з серпнем 2014 року. Цього ж місяця 2015 було випущено 81,8 тис. кредитних карток на загальну суму 343 100 000 злотих.[6]

Середня відсоткова ставка за іпотечними кредитами у Польщі становить 5,2%, за готівковими кредитами у Польщі – 13,0%, за кредитами для підприємств у Польщі – 7,2%.

Кількість депозитів зросла на 10,2 % р / р до 850.29 млрд злотих в кінці лютого. Корпоративні депозити збільшилися на 9,9 % р / р до 212.69 млрд злотих, а вартість вкладів зріс на 10,5 % р / р до 619.09 млрд злотих наприкінці лютого 2015 року.[7]

Довіра до польських банків з кожним роком все більше зростає, що зумовлене ростом економіки в Польщі. 1990-2014 сукупне економічне зростання склало 238% і було найвищим серед всіх посткомуністичних країн, коли зростання економіки інших європейських країн в цей період становив 115-170%.

Розглянувши показники кредитних систем України і Європейських держав - Польщі та Німеччини, слід визнати, що для кращого функціонування ринку кредитних послуг України важливою є взаємодія зі світовим фінансовим ринком. Вступ України в ЄС розширить коло інвесторів у банківську систему і дозволить в короткі терміни впровадити нові технології, що сприятиме зростанню конкурентоспроможності та ефективності ринку кредитних послуг

нашої держави. На шляху процесів європейської інтеграції України постає низка обмежень, пов'язаних з депресивними тенденціями у вітчизняній економічній системі, проблемами й ризиками банківського сектору України. Тоді як першочерговим завданням функціонування банківської системи України є не лише збереження стабільності, а й розширення кредитування реального сектору економіки.

Література:

1. Бойко В.О. Державне регулювання розвитку ринку кредитних послуг в Україні: дис. на здобуття наук. ст. канд. наук з державного управління: 25.00.02 / В.О. Бойко. – Одеса, 2004. – 172 с.
2. Банківська система 2015, виклики та перспективи [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=14741673>.
3. Частка проблемних ресурсів у вересні зросла майже до 20% [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://ua.prostobank.ua/spozhivchi_kreditu/novini/chastka_problemnih_kreditiv_u_veresni_zrosla_mayzhe_do.
4. Офіційний сайт статистичних даних Німеччини [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://de.statista.com/statistik/daten/studie/236252/umfrage/volumen-der-vergebenen-kredite-an-private-haushalte-in-deutschland/>
5. Офіційний сайт статистичних даних Німеччини [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://de.statista.com/statistik/daten/studie/76794/umfrage/einlagen-von-inlaendischen-privatpersonen-und-organisationen-bei-banken/>
6. Newsletter kredytowy [Електронний ресурс]. - Режим доступу: https://www.bik.pl/documents/10158/14109661/NewsletterKredytowy_BIK_07.pdf
7. KNF: wartość kredytów wzrosła o 7,5% r/r, depozytów - o 10,2% w lutym [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://biznes.pl/magazyny/finanse/knf-wartosc-kredytow-wzroslo-o-7-5-r-r-depozytow-o-10-2-w-lutym/19s03w>.

Лілія ЗІНЬКО

*студентка факультету банківського бізнесу
Тернопільський національний економічний університет
Науковий керівник:
к.е.н., доцент кафедри банківської справи Б.П. Адамик*

МЕХАНІЗМ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ РЕАЛЬНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ

У сучасних ринкових умовах особливої актуальності набуває питання розвитку, ефективної діяльності та визначення основних джерел фінансування для підвищення ефективності реального сектору економіки країни, яке виявляється насамперед через погіршення доступності банківських кредитів, бюджетне фінансування, зниження рентабельності власного капіталу внаслідок невідповідності середніх ставок відсотка по кредитах, фінансових можливостей підприємств щодо погашення зобов'язань за відсотками за рахунок власного прибутку.

Досліджуючи поняття реального сектору економіки, варто зазначити, що більшість вчених до реального сектору включають всі галузі матеріального виробництва, а також торгівлю та сферу нематеріальних послуг, а саме: промислове виробництво, що складається з підприємств добувної й переробних галузей промисловості, сільського господарства, сферу надання промислових, побутових і інших послуг. Таким чином, до складу реального сектору